

OSLAVY 90. VÝROČÍ VYSOKOŠKOLSKÉ VÝUKY ETNOLOGIE (NÁRODOPISU) NA UNIVERZITĚ KOMENSKÉHO V BRATISLAVĚ

V roce 1919 byla v Bratislavě založena Univerzita Komenského. Protože byl na bratislavské filozofické fakultě jako profesor obecného národopisu jmenován Karel Chotek, stal se národopis poprvé u nás akreditovaným oborem na vysoké škole, i když v počátcích studovaný v kombinaci s jinými společenskovědními disciplínami nebo s geografii.

Uvedené výročí bylo v Bratislavě důvodem k řadě vzpomínkových a bilančních akcí. V návaznosti na konkrétní situaci oboru národopis připravila Katedra etnologie a kulturní antropologie tyto oslavy na dny 16. a 17. února 2012 a pozvala na ně nejen aktivní a bývalé pedagogy, studenty a absolventy, ale i řadu hostů domácích a zahraničních. Program oslav, který koncipoval přípravný výbor v čele s Martou Botíkovou a Hanou Hlôškovou, sestával z řady odborných, společenských a kulturních akcí.

Odbornou akcí byla celoslovenská přehlídka vítězů studentské vědecko-odborné činnosti (SVOČ) kateder etnologie a antropologie (Bratislava, Nitra, Trnava). Více než deset referujících prezentovalo výsledky svých výzkumů zaměřených zejména na aktuální společenská témata (rodinné vztahy, sociální kapitál, identita, Romové, mentální obrazy). I když přehlídka neměla soutěžní charakter, své osobní vyhodnocení sdělil přítomným Mojmir Benža (Ústav etnologie SAV), když jako nejlepší ocenil vystoupení studentky Univerzity Konštantína Filozofa z Nitry Ivany Michalcové. Zaujalo ho zejména to, že vedle teoretické

platformy byla prezentována také přesvědčivá materiálová báze výzkumu.

Odpolední program vyplnila vernisáž výstavy ve foyeru hlavní budovy Univerzity Komenského na Šafárikově náměstí, která mapovala aktivity oboru během uplynulých devadesát let. Výstavu zahájila profesorka M. Botíková, vedoucí katedry, a vedle slov o přípravě výstavy a její koncepci se zmínila o základních historických meznících, které výuku národopisu/etnografie/etnologie v Bratislavě provázely od Chotkovy národopisné éry až po současnou orientaci na slovenskou a evropskou etnologii a kulturní antropologii.

Obdobný společenský rozměr měl kulturní program, který se večer uskutečnil na počest výročí katedry v divadelním sále Slovenského ľudového umeleckého kolektívu (SLUK) v Rusovcích. Ve volně koncipovaném pořadu, který konferoval a vtipnými sentencemi prokládal Juraj Hamar, umělecký vedoucí SLUKu, se jednak představili bývalí absolventi katedry, aktivní nositelé folklorních tradic (Maroš Červenák, Mária Straková ad.), jednak mohli účastníci poznat i netradiční přístupy k folklornímu materiálu, pracující s nadsázkou a bořící konvenční obrazy a národní stereotypy.

Oficiální část oslav se uskutečnila v Moyzesově síni v pátek 17. února za přítomnosti děkana Filozofické fakulty Jaroslava Šušola, současných i bývalých pedagogů, absolventů, domácích i zahraničních hostů. Slavnostní zasedání moderovali Hana Hlôšková a Juraj Janto, hudební produkce byla dílem absolventa etnologie Pavla Berezy. Vedoucí Katedry etnologie a kulturní antropologie Marta Botíková v úvodním proslovu zhodnotila vývoj pracoviště a jeho podíl na formování

oboru v bývalém Československu a v samostatné Slovenské republice, když bylo opuštěno paradigma etnografie a folkloristiky a nahrazeno konceptem etnologie a od roku 2003 také kulturní antropologie. Její výklad doplnili svými projevy vybraní hosté z řad spolupracujících institucí zahraničních i domácích. Ze zahraničních to byli zástupci univerzitních pracovišť z Brna (Miroslav Válka), Opole (Tereza Smolińska), Krakova (Marcin Brocki), Budapešti (Anna Divičanová) a Szegedu (Gábor Barna), za Výzkumný ústav Slováků v Maďarsku promluvila Anna Kováčsová, z domácích institucí pronesla pozdravnou gratulaci Gabriela Kiliánová, ředitelka Ústavu etnologie SAV, Mária Halmová, ředitelka Etnografického muzea SNM v Martině, a Margita Jágerová, vedoucí Katedry etnologie a etnomuzikologie FF UKF v Nitře.

Součástí slavnostního shromáždění bylo oficiální předání pamětní medaile Filozofické fakulty Univerzity Komenského, udělené in memoriam doc. Ladislavu Mlynkovi, předčasně zemřelému členu pedagogického sboru bratislavské katedry, který garantoval také obor muzeologie. Medaili z rukou děkana převzala manželka Mária Mlynková.

Slavnost v Moyzesově síni uzavřela prezentace posledního ročníku ústavního periodika *Ethnologia Slovaca et Slavica* (34, 2011). Publikace, redakčně připravená Magdalénou Paríkovou v anglicko-slovenské verzi, sumarizuje devadesátiletou historii výuky oboru na Komenského univerzitě. Vedle dějin katedry a její vědecko-pedagogické charakteristiky jsou pomocí medailonů přiblíženi bývalí vyučující i současný pedagogický sbor. Samostatná kapitola je věnována mezinárodním

studentským seminářům Seminarium Ethnologicum a Kabinetu etnologie, o jejichž konstituování a profilu pohovořil prof. Ján Podolák. Přehled diplomových, rigorózních a dizertačních prací uveřejněný na závěr publikace názorně demonstruje vývoj oboru na bratislavské katedře. Další osud periodika spočívá v rukou nové redaktorky H. Hlôškové.

Odpolední program oslav vyplnila návštěva Schaubmarova mlýna v Pezinku, kde je umístěna sbírka insitního umění Slovenské národní galerie. Průvodkyní expozicí byla Katarína Čierna, pracovnice SNG. Výjezdní část oslav byla zakončena v Malokarpatském muzeu tamtéž, kde se účastníkům dostalo zasvěceného výkladu od pracovníků muzea etnografky Evy Ševčíkové a historika Martina Hrubaly.

Slovenským kolegům z Katedry etnologie a kulturní antropologie Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě nezbyvá než pográtulovat k jubileu jejich pracoviště a přát si, aby současný pedagogický sbor pokračoval v úspěšné výchově slovenských etnologů a kulturních antropologů a v přátelských kontaktech s kolegy na pravém břehu řeky Moravy.

Miroslav Válka (FF MU)

MEZINÁRODNÍ MÍTINK ETNOFOLKU V BRATISLAVĚ, 19.–20. 4. 2012

Rozsáhlý mezinárodní grantový projekt skrývající se pod složitým názvem *Preservation and Enhancement of Folk Culture Heritage in Central Europe*, zkráceně ETNOFOLK (Central Europe Programme, č. 3CE296P4) financovaný ze strukturálních